

Sperwer *Accipiter nisus* verdrinkt Spreeuw *Sturnus vulgaris*

Lieuwe van Welie

Op dinsdag 26 juni 2007, begin van de avond, zat ik thuis, in Paterswolde, aan de eettafel, kop koffie, natafelend. Zoals altijd kijk ik met een half oog naar buiten, de tuin in, altijd alert op wat daar langs vliegt. Om 19.30 uur zie ik een flits, die landt op de rand van de vijver. Het blijkt een Sperwer te zijn, een mooi adult mannetje. Hij is prachtig te zien: de mooie blauwgrijze kleur op z'n rug, de lichtoranje bandering op z'n borst, de felle blik in de gele ogen. Ik durfde me niet te bewegen, we zaten op zo'n drie meter van elkaar af. Maar hij is niet alleen. In z'n klauwen heeft ie een zojuist geslagen jonge Spreeuw. De Spreeuw schreeuwt en probeert zich los te rukken, maar de Sperwer lijkt daar geen acht op te slaan. Hij kijkt oplettend om zich heen. Dan gebeurt er iets merkwaardigs: waar de vogels zitten wordt de vijver langzaam dieper, ze zitten op de rand van de vijver, net tegen het water aan. De Sperwer gaat een 30 cm verzitten, zodat de Spreeuw nu geheel onder water komt te liggen. Het lijkt erop de Sperwer bewust probeert de Spreeuw te verdrinken! Staand in het water 'kneedt' de Sperwer de Spreeuw, beurtelings met z'n rechter- en linkerpoot. Er komen nog wat luchtbellen naar boven, en dan is het voorbij. Na 2-3 minuten vliegt de Sperwer op uit de vijver en landt twee meter verder op het gazon. Dan, na enkele seconden, vliegt hij de tuin uit, met de doorweekte Spreeuw in z'n klauwen. Ik had er nog nooit van gehoord dat Sperwers bewust hun prooi verdrinken. Het lijkt op een 'bewuste' actie: de Sperwer had z'n prooi ook kunnen doden als hij alleen z'n klauwen had gebruikt. Daarnaast is het vliegen met een natte en dus zware prooi niet erg efficiënt. Ik vond het een bizarre en bijzondere waarneming.

Dit verhaal plaatste ik in de Groeningen, het blad van de afdeling van het IVN Groningen-Haren (jaargang 31, nummer 4). Ik sloot af met de vraag of iemand dergelijk gedrag van Sperwers kent. Ik krijg zowaar reactie. Via Leo Stockmann krijg ik een kopie van een artikel in het herfstnummer 2005 van de 'Groen', het blad van de afdeling IVN Eelde-Paterswolde. Hierin vertelt Gerda Thomas haar verhaal van een Sperwer die ook 'verdrinkings-gedrag' vertoonde. In januari 2005 vloog een Merel tegen haar raam en viel versuft op de grond. De vogel werd vervolgens gegrepen door een Sperwer. Hier een gedeelte uit het verhaal 'Een spectaculaire overval in een gewone tuin'.

'Ondertussen stonden wij met ingehouden adem te kijken, vielen van de ene verbazing in de andere want na een paar minuten pakte de Sperwer zijn prooi op, vloog laag over de grond een paar meter verder naar de sloot. Daar bleef hij vlak boven het water hangen door op zo'n manier met z'n vleugels te slaan dat de Merel net onder het wateroppervlak gedrukt werd. De Merel gaf het niet op. De worsteling zette zich voort in het water. Een tevergeefse ontsnappingspoging van de Merel door met z'n vleugels

te slaan, mislukte. Het mocht niet baten. Het koppie ging onder water en blub, blub... toen was het stil. De laatste adem was uitgeblazen’.

Mogelijk hebben beide waarnemingen betrekking op dezelfde vogel. De plaatsen waar de beide waarnemingen werden gedaan liggen hemelsbreed 2 km uit elkaar, en in tijd zit er twee en een half jaar tussen. Wellicht roept dit verhaal nóg meer herkenning op?

De Sperwer op zijn prooi (Tekening: Lieuwe van Welie). *The Sparrowhawk and its prey.*

In de literatuur zijn meerdere gevallen van verdrinking van prooien door Sperwers te vinden. Meestal gaat het om vrij forse prooien, zoals Ekster (Drew 1997, foto op pagina 614 in Newton 2008), Gaai (Weekley 1997), Stadsduif en Eekhoorn (Väihätalo 2001) en Kievit (Green 1982). Maar niet uitsluitend, gezien de Grauwe Gors (Ralston 1997) en de Spreeuwen (Knobloch 1960, Hartwig 1982, Wells 1997). Daar kunnen nu dus een Merel en een Spreeuw aan worden toegevoegd. In veel gevallen wordt nadrukkelijk vermeld dat de prooi evenzogoed op het droge had kunnen worden bewerkt, maar dat de Sperwer er kennelijk voor 'koos' om de prooi te verdrinken.

Summary

Welie L. van 2009. Sparrowhawk *Accipiter nisus* drowning Starling *Sturnus vulgaris*. De Takkeling 17: 75-77.

On 26 June 2007, an adult male Sparrowhawk captured a juvenile Starling in a garden, close to a shallow pond. The still screaming victim was taken to the pond (a distance of only 30 cm), and held under water, meanwhile 'kneading' the prey alternately with the left and right foot. After a few minutes the now dead Starling was lifted to the nearby lawn, then transported out of sight. Another instance is related (January 2005, by Gerda Thomas), in which a female Blackbird *Turdus merula* collided with a window. The stunned bird was captured by a Sparrowhawk, taken to a nearby ditch, and held under water (the Sparrowhawk wing-flapping to stay clear of the water) until drowning had commenced.

Literatuur

- Drew C.C. 1997. Eurasian Sparrowhawk drowning Magpie. *Brit. Birds* 90: 524-525.
Green E.E. 1982. Sparrowhawk drowning Lapwing in water. *Brit. Birds* 79: 502.
Hartwig R. 1982. Sperberweibchen (*Accipiter nisus*) tötete Beute durch Ertränken. *Orn. Mitt.* 34: 249.
Knobloch H. 1960. Zur Jagdweise des Sperbers. *Beitr. Vogelk.* 7: 51.
Newton I. 2008. Highlights from a long-term study of Sparrowhawks. *British Birds* 101: 607-623.
Ralston C. 1997. Eurasian Sparrowhawk drowning Corn Bunting. *Brit. Birds* 90: 525.
Väihätalo A.V. 2001. Sparrowhawks kill large-sized prey by drowning. *Ornis Fennica* 78: 139-140.
Weekley D.R. 1997. Eurasian Sparrowhawk drowning Eurasian Jay. *Brit. Birds* 90: 524.
Wells J. 1997. Eurasian Sparrowhawk drowning Common Starling. *Brit. Birds* 90: 525.

Adres: Borgstukken 74, 9761 LB Eelde, 050-8795597, ivanwelie@orange.nl